

K210-SCH-Multidisciplinary learning and different primary school approaches

Program edukacyjny Słonecznej Szkoły Podstawowej

Wprowadzenie

Współczesny świat staje się coraz bardziej zglobalizowany i zróżnicowany kulturowo, co wymaga od systemów edukacyjnych podejmowania działań mających na celu zwiększenie świadomości i zrozumienia różnorodności kulturowej. Jednym z kluczowych obszarów, który zasługuje na szczególną uwagę, jest kultura islamska. Sewilla, jako miasto o bogatej historii i dziedzictwie islamskim, stanowi doskonałe miejsce do odkrywania i poznawania tej kultury. Opracowany program edukacyjny ma na celu wprowadzenie uczniów w świat kultury islamskiej, jej historii, sztuki, nauki i codziennego życia, z szczególnym uwzględnieniem wpływu na Sewillę.

Cele programu nauczania

1. **Zwiększenie świadomości kulturowej:** zapoznanie uczniów z podstawowymi aspektami kultury islamskiej, jej historią i wpływem na rozwój Sewilli.
2. **Rozwój umiejętności krytycznego myślenia:** zachęcanie uczniów do analizowania i porównywania różnych kultur oraz do refleksji nad własnymi przekonaniem i stereotypami.
3. **Promowanie tolerancji i zrozumienia:** kształtowanie postaw szacunku i otwartości wobec różnorodności kulturowej.
4. **Wzbogacenie wiedzy historycznej:** pogłębienie wiedzy na temat historii Andaluzji i jej związku z kulturą islamską.
5. **Rozwój kompetencji językowych i komunikacyjnych:** wspieranie umiejętności komunikowania się w języku hiszpańskim i arabskim.

Dobór treści i układ materiału

Program edukacyjny będzie podzielony na moduły tematyczne, które będą realizowane w ciągu roku szkolnego. Każdy moduł będzie składał się z kilku lekcji, zawierających różnorodne formy zajęć, takie jak wykłady, warsztaty, projekty grupowe, wycieczki edukacyjne i interaktywne prezentacje.

Moduł 1:

a) Wprowadzenie do kultury islamskiej

- **Cel modułu:** Zapoznanie się z podstawami kultury islamskiej oraz zrozumienie jej wpływu na rozwój Sewilli.
- **Spis treści:** Historia islamu i jego rozprzestrzenianie się na Półwyspie Iberyjskim. Islam jako religia i kultura
- **Architektura islamska w Sewilli:** wpływ kultury islamskiej na życie codzienne i społeczeństwo. Dziedzictwo islamskie we współczesnej Sewilli

b) Historia islamu i jego rozprzestrzenianie się na Półwyspie Iberyjskim

- **Początki islamu:** Prorok Mahomet, pierwsze objawienia, podstawy wiary.
- **Ekspansja islamska:** Kalifat Umajjadów, Abbasydów.
- **Podbój Półwyspu Iberyjskiego:** Rok 711, Taryk Zijad, bitwa pod Guadalete.
- **Al-Andalus:** Powstanie, rozkwit i upadek.

c) Islam jako religia i kultura

- **Pięć filarów islamu:** Szahada, salat, zakat, saum, hadżdż.
- **Koran i hadis:** Podstawowe teksty religijne.
- **System społeczny i prawny:** Szariat, rola rodziny, pozycja kobiet.
- **Edukacja i nauka:** Rola uczonych, tłumaczenia dzieł starożytnych, wkład w nauki ścisłe i humanistyczne.

d) Architektura islamska w Sewilli

- **Charakterystyka architektury islamskiej:** Cechy stylu, techniki budowlane, materiały.

- **Główne zabytki:**
Alcázar: Historia budowy, znaczenie, styl mudejar.
Giralda: Dawny minaret, przekształcenie w wieżę katedry.
Mezquita de la Macarena: Przykład późniejszej architektury islamskiej.
Catedra de Kordoba: Historia budowy i style

e) Wpływ kultury islamskiej na życie codzienne i społeczeństwo

- **Kuchnia:** Tradycyjne potrawy, wpływy arabskie.
- **Sztuka i rzemiosło:** Mozaiki, kaligrafia, tkaniny.
- **Muzyka i taniec:** Tradycyjne instrumenty, formy muzyczne.
- **Święta i tradycje:** Obchody, zwyczaje, rytuały.

f) Dziedzictwo islamskie we współczesnej Sewilli

- **Ochrona zabytków:** Konserwacja, rekonstrukcja.
- **Rola dziedzictwa w turystyce:** Szlaki turystyczne, muzea, festiwale.
- **Integracja kulturowa:** Współczesne wpływy, dialog międzykulturowy.

Moduł 2: Historia islamu w Sewilli

a. Okres kalifatu w Kordobie.

Kalifat Kordoby, założony przez Abd ar-Rahmana III w 929 roku, był jednym z najważniejszych okresów w historii islamu na Półwyspie Iberyjskim. Kalifat był znany z wysokiego poziomu rozwoju kulturalnego, naukowego i ekonomicznego. Kordoba, jako stolica kalifatu, stała się centrum kulturalnym i intelektualnym Europy.

Wpływy na Sewillę:

- **Architektura:** Styl architektoniczny z Kordoby, charakteryzujący się użyciem łuków podkowiastych i bogato zdobionych mihrabów, był adaptowany w Sewilli.
- **Nauka i kultura:** Kordoba była miejscem, gdzie rozwijały się takie dziedziny jak matematyka, astronomia, medycyna, filozofia i literatura. Te osiągnięcia miały bezpośredni wpływ na rozwój naukowy i kulturalny Sewilli.

- **Gospodarka:** Kalifat wprowadził zaawansowane techniki rolnicze i systemy nawadniania, które były również stosowane w regionie Sewilli, poprawiając lokalną produkcję rolną.

b. Emirat i kalifat w Sewilli: architektura, nauka, kultura.

Emirat Sewilli (1023-1091):

Po upadku kalifatu Kordoby, władza nad Sewillą przeszła w ręce lokalnych władców, którzy ustanowili niezależny emirat. Pod panowaniem dynastii Abbadidów Sewilla przeżywała okres intensywnego rozwoju kulturalnego i architektonicznego.

Architektura:

- **Alcázar:** Jednym z najbardziej znaczących zabytków jest Alkazar w Sewilli, który był początkowo pałacem mauretańskim, a później został przebudowany przez chrześcijańskich władców. Jest przykładem złożonej mauretańskiej architektury, z pięknymi dziedzińcami, ogrodami i dekoracjami.
- **Meczet:** Wielki Meczet w Sewilli (dziś Katedra w Sewilli) był jednym z najważniejszych miejsc kultu. Słynna Giralda, pierwotnie minaret meczetu, jest świadectwem zaawansowanej inżynierii islamskiej.

Nauka i kultura:

- **Centra naukowe:** Sewilla stała się centrum naukowym i kulturalnym, przyciągając uczonych z różnych części świata muzułmańskiego. Badano tam astronomię, medycynę, matematykę i filozofię.
- **Literatura i sztuka:** Sewilla była domem dla wielu poetów i artystów. Kalifowie i emirowie byli mecenasami sztuki, co sprzyjało rozwojowi literatury, muzyki i sztuki użytkowej.

c. Upadek kalifatu i wpływ na kulturę Sewilli.

Rozpad kalifatu Kordoby w 1031 roku doprowadził do fragmentacji politycznej Półwyspu Iberyjskiego, co miało istotny wpływ na Sewillę.

Mimo to, miasto kontynuowało rozwój jako niezależny emirat, zanim zostało podbite przez Almorawidów, a później przez Almohadów.

Wpływ na kulturę Sewilli:

- Synkretyzm kulturowy: Po upadku kalifatu i przejęciu władzy przez Almorawidów i Almohadów, kultura Sewilli stała się mieszaną różnych wpływów islamskich. Wzbogacenie kultury o nowe elementy z Afryki Północnej.
- Kontynuacja nauki: Mimo politycznych zmian, tradycje naukowe i kulturalne były kontynuowane. Wznoszono nowe meczety, madras i pałace.
- Przenikanie chrześcijaństwa: Po rekonkwiescie, Sewilla zaczęła integrować elementy chrześcijańskie z islamskimi. Katedra w Sewilli, która powstała na miejscu dawnego meczetu, jest przykładem takiego połączenia.
- Sewilla, dzięki swojemu bogatemu dziedzictwu islamskiemu, stała się unikalnym przykładem miasta, w którym różne kultury i religie przenikały się, tworząc niezwykle bogatą i złożoną tkankę społeczną i kulturową.

Moduł 3: Sztuka i architektura islamska

a. Główne cechy sztuki islamskiej: kaligrafia, ornamentyka, mozaiki.

Kaligrafia

- Kaligrafia islamska jest uznawana za najważniejszą formę sztuki w kulturze islamskiej.
- Wynika to z religijnego zakazu przedstawiania postaci ludzkich i zwierzęcych, który skłonił artystów do rozwijania innych form wyrazu artystycznego.
- Najczęściej używane są wersety z Koranu, które są pięknie zdobione i często umieszczane na ścianach meczetów, w manuskryptach, na naczyniach i tkaninach.

Ornamentyka

- Ornamentyka w sztuce islamskiej obejmuje skomplikowane wzory geometryczne oraz motywy roślinne i arabeski.

- Wzory te mają głębokie znaczenie symboliczne i są używane do dekoracji ścian, sufitów, podłóg oraz przedmiotów użytkowych.
- Wzory geometryczne, takie jak gwiazdy, wielokąty i inne formy, symbolizują nieskończoność i jedność Boga.

Mozaiki

- Mozaiki są często używane w dekoracji islamskiej architektury, zwłaszcza na dziedzińcach i w wnętrzach meczetów i pałaców.
- Technika ta polega na układaniu małych kawałków ceramiki, szkła lub kamienia w skomplikowane wzory.
- Kolorystyka i precyzja wykonania mozaik świadczą o wysokim poziomie artystycznym i technicznym rzemieślników islamskich.

b. Znaczące zabytki islamskie w Sewilli: Giralda, Alkazar.

Giralda

- Giralda to minaret przekształcony w dzwonnice katedry w Sewilli, który jest jednym z najważniejszych symboli miasta.
- Zbudowany w XII wieku jako część Wielkiego Meczetu, Giralda łączy elementy architektury islamskiej i chrześcijańskiej.
- Charakterystyczną cechą jest jej elegancka, smukła sylwetka z dekoracyjnymi łukami i detalami muzułmańskimi.
- W 1987 roku Giralda została wpisana na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Alcazar

- Alkazar w Sewilli to pałac królewski, który pierwotnie był fortecą mauretańską zbudowaną w XI wieku.
- Pałac jest znakomitą przykładem architektury mudejar, która łączy elementy islamskie i chrześcijańskie.
- Znany z pięknych dziedzińców, ogrodów i bogato zdobionych sal, Alkazar jest jednym z najstarszych wciąż używanych pałaców w Europie.
- Alkazar został również wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w 1987 roku.

Moduł 4: Nauka i odkrycia w świecie islamskim

a. Osiągnięcia w dziedzinie medycyny, matematyki, astronomii i filozofii.

Medycyna

- **Ibn Sina (Awicenna):** Znany jako "Ojciec nowoczesnej medycyny", napisał "Kanon Medycyny" (Al-Qanun fi at-Tibb), który był standardowym podręcznikiem medycyny w Europie i świecie islamskim przez wieki. Jego prace obejmowały zarówno teorię, jak i praktykę medycyny.
- **Al-Razi (Rhazes):** Uznawany za jednego z największych lekarzy średniowiecza, napisał "Al-Hawi", encyklopedię medycyny, oraz odkrył różnicę między ospą a odrą.
- **Ibn al-Nafis:** Opisał mały obieg krwi, czyli krążenie płucne, wiele wieków przed Williamem Harveyem.

Matematyka

- **Al-Chwarizmi:** Uznawany za "ojca algebry", napisał "Kitab al-Mukhtasar fi Hisab al-Jabr wal-Muqabala", od którego pochodzi słowo "algebra". Jego prace przyczyniły się również do rozwoju algorytmów.
- **Omar Khayyam:** Matematyka i poeta, pracował nad rozwiązaniami równań sześciennych i kalendarzem perskim, który był bardziej precyzyjny niż kalendarz gregoriański.
- **Al-Kindi:** Wprowadził do świata islamskiego liczby hinduskie (w tym cyfrę zero), co umożliwiło rozwój arytmetyki i algebry.

Astronomia

- **Al-Battani (Albategnius):** Dokładnie zmierzył długość roku słonecznego i obliczył precesję równonocy.
- **Al-Sufi (Azophi):** Skatalogował gwiazdy i opisał galaktykę Andromedy oraz Magellanic Clouds w swojej książce "Księga statych gwiazd".
- **Ibn Yunus:** Wprowadził zaawansowane techniki obliczania pozycji ciał niebieskich, jego tablice astronomiczne były jednymi z najdokładniejszych w średniowieczu.

Filozofia

- **Al-Farabi:** Znany jako "Drugi Nauczyciel" (po Arystotelesie), był pionierem w logice, metafizyce i etyce, łącząc filozofię grecką z islamską.
- **Ibn Rushd (Awerroes):** Filozof, który napisał obszerne komentarze do dzieł Arystotelesa, wpłynął na średniowieczną filozofię europejską, promując racjonalizm i ścisłe badanie przyrody.
- **Al-Ghazali:** Jego prace "Tahafut al-Falasifa" (Niszczenie filozofów) były krytyką neoplatonizmu i promowały bardziej mistyczne i teologiczne podejście do islamu, mając wpływ na późniejsze myślenie islamskie.

b. Wkład uczonych muzułmańskich w rozwój nauki.

Uczniowie muzułmańscy wnieśli znaczący wkład w różne dziedziny nauki, wpływając na rozwój światowej wiedzy i technologii.

Biblioteki i uczelnie

- **Dom Mądrości (Bayt al-Hikma)** w Bagdadzie: Założony przez Kalifa Haruna al-Rashida i rozwinięty przez jego następców, był centrum tłumaczeń i badań naukowych, gdzie tłumaczono klasyczne greckie, perskie i indyjskie dzieła na arabski.
- **Medresy:** Islamskie szkoły wyższe, które służyły jako centra nauki i edukacji w całym świecie muzułmańskim.

Tłumaczenia

- Uczni islamscy przetłumaczyli i skomentowali dzieła Arystotelesa, Platona, Hipokratesa, Galena i wielu innych, zachowując je dla przyszłych pokoleń i rozwijając na ich podstawie własne teorie.

Innowacje technologiczne i naukowe

- **Wodny zegar:** Ibn al-Haytham opracował precyzyjne zegary wodne, które były używane do pomiaru czasu.
- **Optyka:** Ibn al-Haytham (Alhazen) napisał "Księgę optyki", która była fundamentalna dla rozwoju teorii widzenia i optyki.

Wkład uczonych muzułmańskich był fundamentalny dla rozwoju nauki na całym świecie, a ich odkrycia i innowacje miały długotrwały wpływ na różne dziedziny wiedzy.

Moduł 5: Współczesna kultura islamska

1. Współczesne oblicze islamu w Hiszpanii i na świecie.

- **Migracja:** Obecnie w Hiszpanii mieszka około 2 milionów muzułmanów, głównie migrantów z krajów Afryki Północnej, takich jak Maroko i Algieria.
- **Integracja i tożsamość:** Muzułmanie w Hiszpanii często muszą balansować pomiędzy zachowaniem swojej kulturowej i religijnej tożsamości a integracją z hiszpańskim społeczeństwem.
- **Instytucje religijne:** Istnieją meczety i centra islamskie w większych miastach, takich jak Madryt, Barcelona czy Granada, które służą jako miejsca kultu i wsparcia społecznego.

Islam na świecie

a. Demografia:

- Islam jest drugą największą religią na świecie, z ponad 1,8 miliarda wyznawców, co stanowi około 24% światowej populacji.
- Najwięcej muzułmanów mieszka w regionie Azji i Pacyfiku (około 62%), a następnie w Afryce Północnej i na Bliskim Wschodzie (około 20%).

b. Różnorodność:

- **Sekty i denominacje:** Główne nurty islamu to sunnizm (około 85-90% muzułmanów) i szyizm (około 10-15%).
- **Kultury i praktyki:** Islam różni się znacznie w zależności od regionu, z różnymi praktykami kulturowymi i lokalnymi tradycjami wpływającymi na sposób praktykowania religii.

c. Wpływ polityczny i społeczny:

- **Państwa muzułmańskie:** Wiele krajów z większością muzułmańską ma różne podejścia do implementacji prawa islamskiego (szariatu) i jego wpływu na prawo państwowe.

- **Globalna diaspora:** Migracja i globalizacja spowodowały, że muzułmanie żyją w niemal wszystkich krajach świata, co prowadzi do zróżnicowanych doświadczeń i wyzwań związanych z integracją i współistnieniem w wielokulturowych społeczeństwach.

2. Dialog międzykulturowy i jego znaczenie w dzisiejszym świecie.

a) Znaczenie dialogu międzykulturowego:

Zrozumienie i szacunek: Dialog międzykulturowy pomaga zrozumieć i szanować różnorodność kulturową i religijną, co jest kluczowe w globalizującym się świecie.

b) Pokój i współpraca:

Promowanie dialogu przyczynia się do budowania pokoju, zapobiegania konfliktom i promowania współpracy międzynarodowej.

Przykłady dialogu międzykulturowego:

- **Międzyreligijne spotkania i inicjatywy:** Organizacje takie jak Parlament Religii Świata czy Religions for Peace organizują spotkania i inicjatywy promujące dialog między różnymi wyznaniem.
- **Programy edukacyjne:** Szkoły i uniwersytety na całym świecie wprowadzają programy edukacyjne mające na celu promowanie zrozumienia międzykulturowego i religijnego.

Wyzwania:

- **Stereotypy i uprzedzenia:** Wciąż istnieją bariery w postaci stereotypów i uprzedzeń, które utrudniają dialog.
- **Radykalizacja i ekstremizm:** Problemy takie jak radykalizacja i ekstremizm mogą zakłócać proces dialogu, prowadząc do napięć i konfliktów.

Procedury osiągania szczegółowych celów edukacyjnych

- **Zajęcia teoretyczne:** Wykłady i prezentacje multimedialne dotyczące kluczowych zagadnień z zakresu kultury islamskiej.
- **Warsztaty praktyczne:** Tworzenie sztuki islamskiej, np. kaligrafia, mozaiki. (zajęcia plastyki)
- **Projekty grupowe:** Realizacja projektów badawczych na temat wybranych aspektów kultury islamskiej.
- **Wycieczki edukacyjne:** Zwiedzanie zabytków islamskich w Sewilli i w Kordobie, takich jak Giralda i Alcazar.
- **Interaktywne zajęcia językowe:** Nauka podstaw języka arabskiego i ćwiczenia komunikacyjne.
- **Dyskusje i debaty:** Analiza i omawianie różnych perspektyw kulturowych i historycznych.

Opis założonych osiągnięć uczniów i propozycje ich oceny

Założone osiągnięcia uczniów:

1. **Wiedza i zrozumienie:** Uczniowie będą posiadać solidną wiedzę na temat historii, kultury i osiągnięć islamskich, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu na Sewillę.
2. **Umiejętności analityczne:** Uczniowie będą potrafili analizować i porównywać różne kultury oraz wyciągać wnioski na temat wzajemnych wpływów i interakcji.
3. **Postawy i wartości:** Uczniowie będą rozwijać postawy szacunku, tolerancji i otwartości wobec różnorodności kulturowej.
4. **Kompetencje językowe:** Uczniowie zdobędą podstawowe umiejętności komunikacyjne w języku arabskim.

Propozycje oceny:

- **Testy i quizy:** Sprawdzanie wiedzy teoretycznej z zakresu historii i kultury islamskiej.

- **Projekty grupowe:** Ocena kreatywności, współpracy i umiejętności badawczych uczniów.
- **Prace pisemne:** Eseje i raporty na temat wybranych zagadnień z kultury islamskiej.
- **Prezentacje:** Publiczne prezentacje projektów i wyników badań.
- **Obserwacja i udział w dyskusjach:** Ocena aktywności i zaangażowania uczniów w zajęciach.
- **Prace artystyczne:** Ocena wykonanych prac związanych z sztuką islamską.

Program edukacyjny będzie regularnie ewaluowany i modyfikowany na podstawie opinii uczniów, nauczycieli i ekspertów, aby zapewnić jego skuteczność i atrakcyjność.

Zastrzeżenie: Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Unia Europejska ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.